

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СЛУЖБИ**

Кафедра економіки та соціальних дисциплін

**СИЛАБУС
навчального курсу «Інвестування»
спеціальність 051 «Економіка»
форма навчання: денна**

Кредити та кількість годин: 3 кредити ECTS; 90 годин: 16 лекційних, 10 семінарських, 20 практичних та 44 самостійна робота.

Чернігів – 2021

Анотація курсу

«Інвестування», як навчальна дисципліна, орієнтована на формування в учасників навчального процесу необхідних знань з теорії та практики інвестування для того, щоб розвинути у майбутніх бакалаврів відповідні систематизовані уявлення, теоретичні основи та практичні уміння, які б забезпечували здатність адекватно і ефективно використовувати одержані навички під час роботи за фахом.

Предметом вивчення дисципліни «Інвестування» є теоретико-методологічні та методичні основи інвестиційної діяльності держави, суб'єктів підприємницької діяльності та населення.

Мета курсу

Метою вивчення дисципліни полягає у наданні теоретичних знань щодо сутності механізму функціонування інвестиційного процесу, зокрема: допомогти студентам опанувати теорію і практику управління інвестиційною діяльністю підприємств, засвоїти форми та напрями інвестування; сформувати теоретичну та методологічну базу, необхідну для вільного володіння практикою використання інвестиційних інструментів ; виробити вміння оцінювати та аналізувати інвестиційну політику, що проводиться в країні, а також оцінювати інвестиційні портфелі та інвестиційні проекти. Під час вивчення дисципліни студент має знати: сутність інвестування, його види, ризики здійснення, специфіку організації інвестиційної діяльності та етапи інвестиційного процесу; методичні засади аналізу інвестиційних проектів (стартапів), техніку їх оцінки й критерії вибору інвестиційної стратегії; особливості фінансового забезпечення інвестування, диверсифікації його джерел й оптимізації управління цим процесом. Вміти: оцінювати доцільність реалізації інвестиційних проектів (стартапів) на альтернативній основі та формувати за підсумками такого аналізу портфель проектів; приймати інвестиційні рішення використовуючи відповідний аналітичний інструментарій з урахуванням інвестиційної політики в країні; розробляти інвестиційні стратегії та заходи інвестиційного менеджменту для досягнення поставлених цілей розвитку підприємства.

Організація навчання
Тематичний план

№	Назва теми	Всього годин	Лекції	Семинари	Практичні Заняття	Самостійна робота
Розділ 1. Теоретичні та методологічні засади інвестування.						
1	Тема 1. Методологічні основи інвестування.	10	2	2	2	4
2	Тема 2. Суб'єкти і об'єкти інвестиційної діяльності.	8	2		2	4
3	Тема 3. Фінансові інвестиції.	8	2		2	4
4	Тема 4. Інвестиції в засоби виробництва.	10		2	2	6
Розділ 2. Необхідність інвестування.						
5	Тема 5. Залучення іноземного капіталу.	8	2		2	4
6	Тема 6. Обґрунтування доцільності інвестування.	10	2	2	2	4
7	Тема 7. Інвестиційні проекти.	8	2		2	4
8	Тема 8. Фінансове забезпечення інвестиційного процесу.	8		2	2	4
9	Тема 9. Організаційно-правове регулювання взаємодії суб'єктів інвестиційної діяльності.	10	2		2	6
10	Тема 10. Використання інвестицій.	10	2	2	2	4
	Всього за курсом	90	16	10	20	44

Завдання до семінарських та практичних занять

Готуючись до семінарського чи практичного заняття Ви маєте підготувати конспект питань, що містяться в плані відповідної теми. Наявність конспекту всіх (!) питань та ваша присутність на занятті є запорукою успішної роботи та отримання балів (їх кількість залежить від вашої активності та якості підготовки). Відсутність конспекту або неповний конспект, навіть за умови вашої присутності на семінарі, оцінюється в 0 балів.

Тема 1. Методологічні основи інвестування.

1. Інвестиційний процес в державі з ринковою економікою.
2. Стадії інвестиційного процесу.
3. Інвестиційний ринок.
4. Ринок інвестицій та інвестиційних товарів.
5. Інвестиційний клімат. Чинники сприятливості інвестиційного клімату.
6. Шляхи активізації інвестування.
7. Державна кредитно-інвестиційна політика.

Література: основна № 1-3, 10; допоміжна № 9.

Тема 2. Суб'єкти і об'єкти інвестиційної діяльності.

1. Держава як суб'єкт інвестування.
2. Інвестори та учасники інвестиційного процесу.
3. Індивідуальні інвестори, фірми та компанії.
4. Орендні акціонерні та корпоративні учасники.
5. Поняття про інвестиційний проект.
6. Класифікація інвестиційної діяльності.
7. Типи проектного фінансування.
8. Теорія інвестиційного портфеля.

Література: основна № 9, 10; допоміжна № 2, 7.

Тема 3. Фінансові інвестиції.

1. Сутність фінансових інвестицій.
2. Капітал, що інвестується, його різновиди.
3. Фіктивний капітал.
4. Інвестування за допомогою цінних паперів.
5. Деривативні (похідні) цінні папери.

Література: основна № 4, 5; допоміжна № 9, .

Тема 4. Інвестиції в засоби виробництва.

1. Економічна сутність інновацій та інноваційного процесу.
2. Об'єкти реальних інвестицій.
3. Оцінка реальних інвестицій.
4. Прямі та портфельні форми інвестицій.
5. Венчурні інвестиції.

6. Інтелектуальна власність та інтелектуальні інвестиції.

Література: основна № 3, 4; допоміжна № 1, 2, 8.

Тема 5. Залучення іноземного капіталу.

1. Характеристика іноземних інвестицій.
2. Експорт та імпорт капіталу.
3. Міжнародна інвестиційна діяльність та її інститути.
4. Політика держави щодо залучення іноземних інвестицій.
5. Інвестиції іноземних фірм і спільних підприємств.

Література: основна № 8, 11; допоміжна № 5, 15.

Тема 6. Обґрунтування доцільності інвестування.

1. Інвестиційна стратегія, її види, параметри та показники.
2. Інвестиційний аналіз. Методи оцінки ефективності інвестицій суб'єктів господарювання різних форм власності.
3. Життєвий цикл інвестицій, поетапне дослідження інвестиційної привабливості проекту.
4. Визначення потреби в інвестиціях. Формування капіталу (основного та оборотного).
5. Розробка загальних положень інвестиційного процесу.
6. Фінансова (комерційна), бюджетна й економічна оцінка ефективності інвестування.

Література: основна № 1-3; допоміжна № 4, 10.

Тема 7. Інвестиційні проекти.

1. Порядок розробки інвестиційного проекту.
2. Класифікація інвестиційних проектів.
3. Бюджетування як форма планування інвестицій.
4. Стадії проектування інвестиційного проекту.
5. Кошторисна документація.
6. Оцінка якісних факторів інвестиційного проекту.

Література: основна № 4, 7, 9; допоміжна № 11, 14.

Тема 8. Фінансове забезпечення інвестиційного процесу.

1. Фінансові ресурси інвестування.
2. Фінансові інструменти та фінансовий інжиніринг.
3. Способи залучення капіталу.
4. Прогнозування структури джерел інвестування.
5. Власні, залучені та позичкові інвестиції.
6. Методи спрямування коштів на інвестиції.
7. Самофінансування як метод інвестування.

Література: основна № 4, 10; допоміжна № 12, 13.

Тема 9. Організаційно-правове регулювання взаємодії суб'єктів інвестиційної діяльності.

1. Способи реалізації інвестиційних проектів.
2. Договори (контракти), що регулюють інвестиційний процес.
3. Міжнародні угоди щодо інвестування й захисту інвестицій.

4. Поняття про тендери.
 5. Тендерна документація, принцип її опрацювання.
- Література: основна № 3, 7; допоміжна № 1, 8.*

Тема 10. Використання інвестицій.

1. Економічна характеристика використання інвестицій.
2. Метод акціонування та акумулювання грошових ресурсів для інвестування.
3. Довгострокове кредитування інвестицій в основні фонди.
4. Продовження життєвого циклу інвестиційного проекту, реінвестування.
5. Обґрунтування необхідності закриття проекту.

Література: основна № 10, 11; допоміжна № 2, 14.

Завдання для самостійної роботи

Ряд питань навчальної дисципліни виносяться на самостійне опрацювання. Виконання самостійної роботи оцінюється окремо та є невід'ємною складовою успішного проходження курсу. Для виконання завдань самостійної роботи вам необхідно зробити конспект нижчезазначених питань. Кожне питання має бути ґрунтовно висвітлене в обсязі не менше двох сторінок рукописного тексту.

1. Інноваційна діяльність і необхідність інвестицій.
2. Умови формування сприятливого інвестиційного клімату в Україні.
3. Інвестиції в основний капітал: неокласичний і альтернативний підходи.
4. Інвестиційна криза в українській економіці і причини виникнення, механізми розвитку і економічні наслідки.
5. Ретроспективний порівняльний аналіз обсягу активів та дохідності основних типів інвестиційних фондів в Україні.
6. Вплив рейтингових агентств на фінансову нестабільність.
7. Аналіз кредитних рейтингів України та корпоративних емітентів.
8. Охарактеризуйте методи визначення теперішньої вартості грошей за простими процентами.
9. Що таке процентне число та дивізор?
10. Визначте сутність складних процентів.
11. Як здійснюється нарахування безперервних процентів?
12. Розкрийте зміст основних принципів оцінки ефективності інвестицій згідно з міжнародною практикою.
13. Які основні динамічні методи оцінки ефективності інвестицій?
14. Визначте сутність фінансових інвестицій та здійсніть загальну характеристику їх основних видів.
15. Розкрийте зміст основних функцій ринку цінних паперів.
16. Здійсніть класифікацію фондового ринку за критеріями рівня розвитку, стадії обігу цінних паперів, рівня організації.
17. Охарактеризуйте особливості емісії та обігу акцій згідно з вітчизняним законодавством.
18. Здійсніть порівняльну характеристику основних ознак акцій та облігацій
19. Розкрийте зміст основних видів операцій з вексями.

20. Які основні форми та функції державного регулювання?
21. Які основні напрями державного регулювання інвестиційної діяльності в Україні.
22. В чому полягає сутність державної інвестиційної політики.
23. Роль держави у регулюванні інвестиційної діяльності.
24. Які чинники впливають на інвестиційний клімат країни?

Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання виконуються у вигляді рефератів обсягом від 5 сторінок за темою яка обирається з нижченаведеного переліку або індивідуальною темою погодженою з викладачем.

Тематика рефератів:

1. Охарактеризуйте етапи становлення теорії інвестицій.
2. В чому суть ідей меркантилізму?
3. Охарактеризуйте марксистську інвестиційну доктрину.
4. Джерела заощаджень в суспільстві ?
5. Які чинники визначають рівень заощаджень суспільства?
6. В чому проявляється взаємозв'язок заощаджень і інвестицій?
7. Дайте характеристику різним формам і видам інвестицій.
8. В чому полягають особливості планування інвестицій?
9. Охарактеризуйте суть і призначення інвестиційного ринку.
10. Розкрийте взаємозв'язок між попитом і пропозицією на інвестиційному ринку.
11. Охарактеризуйте етапи та фази інвестиційного процесу.
12. Охарактеризуйте інвестиційну стратегію, її види, параметри та показники.
13. Охарактеризуйте сутність інвестиційної діяльності відповідно до вітчизняної нормативно-правової бази.
14. Охарактеризуйте моделі діяльності банків на ринку фінансових інвестицій.
15. Опишіть правові норми функціонування в Україні фондів банківського управління.
16. Визначте основні етапи розвитку колективного інвестування на міжнародних ринках капіталу.
17. Розкрийте зміст механізму функціонування інститутів спільного інвестування в Україні.
18. Проаналізуйте в порівняльному аспекті диверсифіковані та недиверсифіковані інвестиційні фонди (в т.ч. венчурні).
19. Ретроспективні аспекти вдосконалення міжнародних стандартів оцінки майна.
20. Аналіз теорії процента І. Фішера.
21. Сучасні теорії оцінки інвестицій
22. Ретроспективний аналіз розвитку вітчизняного ринку акцій.
23. Сучасний стан ринку облігацій внутрішньої державної позики.
24. Державне регулювання інвестиційної діяльності в Україні.
25. 2. Роль держави в організації інвестиційної діяльності.
26. Державні заходи та напрями стимулювання інвестиційних процесів в країні.
27. Стратегічні цілі та завдання інвестиційної політики держави.
28. Визначення інвестиційної привабливості України.
29. Формування інвестиційного клімату України.
30. Інвестиційний імідж України.
31. Стратегії інноваційно-інвестиційного розвитку України

Оцінювання ваших досягнень відбувається за системою відображеною в

Порядок оцінювання

Таблиця 1

№	Назва теми	Всього Балів	Форма заняття та		
			Лекції (ведення конспекту)	Семінари (конспектування, питань, виступ, доповнення)	Практичні заняття
1	Тема 1 Методологічні основи інвестування.	8		5	3
2	Тема 2. Суб'єкти і об'єкти інвестиційної діяльності.	3		-	3
3	Тема 3. Фінансові інвестиції.	3		-	3
4	Тема 4. Інвестиції в засоби виробництва.	8	-	5	3
5	Тема 5. Залучення іноземного капіталу.	3			3
6	Тема 6. Обґрунтування доцільності інвестування.	8		5	3
7	Тема 7. Інвестиційні проекти.	3		-	3
8	Тема 8. Фінансове забезпечення інвестиційного процесу.	8	-	5	3
9	Тема 9. Організаційно-правове регулювання взаємодії суб'єктів інвестиційної діяльності.	3		-	3
10	Тема 10. Використання інвестицій.	8		5	3
Разом		55		25	30
Контрольна робота			5		
Залік			40		
Всього			100 балів		

Робота на семінарах оцінюється за наступними критеріями:

- ваша присутність та повний конспект семінарських питань забезпечують вам 1 бал;
- для того аби отримати ще один бал слід брати участь в опрацюванні семінарських питань (доповнення, відповідь на питання викладача, висловлення своєї обґрунтованої точки зору під час обговорення проблемних питань);
- виступ із доповіддю на питання за планом семінарського завдання може принести вам ще два бали за умови, що відповідь буде змістовною та відповідати плановому питанню;
- якщо, при виступі, ви проявите ґрунтовну підготовку, висловіте власну точку зору щодо висвітлюваної проблеми й підкріпите її аргументацією, правильно відповісте на уточнюючі питання викладача то можете отримати ще 1 бал.

Таким чином ваша участь в роботі семінару може принести вам до 5 балів за одне заняття. Пропущений семінар відпрацьовується написанням конспекту всіх питань з плану заняття та відповідями на питання викладача за змістом семінару під час відпрацювання.

Практичні заняття можуть принести вам по 3 бали за одне заняття за умови попереднього опрацювання матеріалів для підготовки до заняття й успішного виконання всіх завдань безпосередньо на самому занятті. Не виконання завдань знижує ваш бал

пропорційно відсотку й рівнів складності завдань з якими ви не впорались. Ваша присутність без підготовки та нездатність впоратись із завданнями оцінюється 0 балів. Відпрацювання пропущених чи оцінених у 0 балів занять відбувається за умови попереднього ознайомлення з матеріалами для підготовки до практичного заняття та виконання завдань запропонованих викладачем (увага – завдання можуть відрізнятись від тих, що вирішували ваші одногрупники).

Підсумковий контроль з дисципліни відбувається у вигляді усного заліку на якому ви можете отримати до 40 балів в залежності від повноти та обґрунтованості ваших відповідей. На заліку викладач задає вам 4 питання з переліку наведеного нижче, кожна відповідь дає вам до 10 балів. Якщо під час проходження курсу ви набрали 60 балів то маєте право не здавати залік вдовольнившись підсумковою оцінкою відповідно до кількості набраних балів. Схема переведення балів у підсумкову оцінку наведена в Таблиці 2.

Таблиця 2

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
64-74	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Питання до заліку

1. Інвестиційний процес в державі з ринковою економікою.
2. Стадії інвестиційного процесу.
3. Інвестиційний ринок.
4. Ринок інвестицій та інвестиційних товарів.
5. Інвестиційний клімат. Чинники сприятливості інвестиційного клімату.
6. Шляхи активізації інвестування.
7. Державна кредитно-інвестиційна політика.
8. Держава як суб'єкт інвестування.
9. Інвестори та учасники інвестиційного процесу.
10. Індивідуальні інвестори, фірми та компанії.
11. Орендні акціонерні та корпоративні учасники.
12. Поняття про інвестиційний проект.
13. Класифікація інвестиційної діяльності.
14. Типи проектного фінансування.
15. Теорія інвестиційного портфеля.
16. Сутність фінансових інвестицій.
17. Капітал, що інвестується, його різновиди.
18. Фіктивний капітал.
19. Інвестування за допомогою цінних паперів.

20. Деривативні (похідні) цінні папери.
21. Економічна сутність інновацій та інноваційного процесу.
22. Об'єкти реальних інвестицій.
23. Оцінка реальних інвестицій.
24. Прямі та портфельні форми інвестицій.
25. Венчурні інвестиції.
26. Інтелектуальна власність та інтелектуальні інвестиції.
27. Характеристика іноземних інвестицій.
28. Експорт та імпорт капіталу.
29. Міжнародна інвестиційна діяльність та її інститути.
30. Політика держави щодо залучення іноземних інвестицій.
31. Інвестиції іноземних фірм і спільних підприємств.
32. Інвестиційна стратегія, її види, параметри та показники.
33. Інвестиційний аналіз. Методи оцінки ефективності інвестицій суб'єктів господарювання різних форм власності.
34. Життєвий цикл інвестицій, постадійне дослідження інвестиційної привабливості проекту.
35. Визначення потреби в інвестиціях. Формування капіталу (основного та оборотного).
36. Розробка загальних положень інвестиційного процесу.
37. Фінансова (комерційна), бюджетна й економічна оцінка ефективності інвестування.
38. Порядок розробки інвестиційного проекту.
39. Класифікація інвестиційних проектів.
40. Бюджетування як форма планування інвестицій.
41. Стадії проектування інвестиційного проекту.
42. Кошторисна документація.
43. Оцінка якісних факторів інвестиційного проекту.
44. Фінансові ресурси інвестування.
45. Фінансові інструменти та фінансовий інжиніринг.
46. Способи залучення капіталу.
47. Прогнозування структури джерел інвестування.
48. Власні, залучені та позичкові інвестиції.
49. Методи спрямування коштів на інвестиції.
50. Самофінансування як метод інвестування.
51. Способи реалізації інвестиційних проектів.
52. Договори (контракти), що регулюють інвестиційний процес.
53. Міжнародні угоди щодо інвестування й захисту інвестицій.
54. Поняття про тендери.
55. Тендерна документація, принцип її опрацювання.
56. Економічна характеристика використання інвестицій.
57. Метод акціонування та акумулювання грошових ресурсів для інвестування.
58. Довгострокове кредитування інвестицій в основні фонди.
59. Продовження життєвого циклу інвестиційного проекту, реінвестування.
60. Обґрунтування необхідності закриття проекту.

Список рекомендованої літератури

Основна:

1. Борщ Л.М., Герасимова С.В. Інвестування: навчальний посібник. Київ: Знання. 2007. 685 с.
2. Гриньова В.М., Коюда В.О., Лепейко Т.І., Коюда О.П. Інвестування: підручник: Київ: Видавництво: Знання, 2008. 458 с.
3. Дука А.П. Інвестування: навчальний посібник. Київ: Видавництво: Каравела. 2007. 424 с.
4. Инвестиционная стратегия корпораций и институциональных инвесторов / под ред. д.э.н Сазонца И.Л. Днепропетровск: Наука і освіта, 2003. 132 с.
5. Мерзляк А.В., Кіктенко О.В. Державне регулювання інноваційного розвитку регіону: монографія, Запоріжжя: Видавництво: КПУ. 2009. 255 с.
6. Мойсенко І.П. Інвестування: навчальний посібник: Київ: Видавництво: Знання. 2006. 490 с.
7. Пересада А.А. Основы инвестиционной деятельности. Київ: Либра, 1996. 344 с.
8. Пересада А.А. та ін. Інвестування: навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. Київ: КНЕУ, 2001. 251 с.
9. Рогач О.І. Міжнародні інвестиції: теорія та практика бізнесу транснаціональних корпорацій: підручник. Київ: Либідь, 2005. 720 с.

Допоміжна

1. Дегтяр А.О., Амосов О.Ю., Латинін А.О. Реалізація політики інноваційно-інвестиційного розвитку економіки на регіональному рівні: монографія. Харків: Видавництво: Магістр. 2008. 144 с.
2. Дука А. П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування: навч. посіб. Київ: Каравела, 2007. 424 с.
3. Ковалев В. Методы оценки инвестиционных проектов. Москва: Финансы и статистика, 2000. 144 с.
4. Латинін А.О. Методы оценки экономической эффективности инвестиций: Серия 1.2.23. /ЗЦНТИ, 2000. 20 с.
5. Пластун В. Л. Інституційні інвестори: роль у розвитку фондового ринку: моногр. Суми: ТОВ “Друкарський дім “Папірус”, 2012. 215 с.
6. Рут Френклін Р., Філіпенко А. Міжнародна торгівля та інвестиції. Київ: основи, 1998. 743 с.
7. Савчук В.П., Прилипко С.И., Величко Е.Г. Анализ и разработка инвестиционных проектов: Учебное пособие. Київ: Абсолют В, 1999. 304 с.
8. Татаренко Н.О., Поручник А.М. Теорії інвестицій: навчальний посібник. Київ, 2000. 160 с.
9. Федоренко В.Г. Інвестиційний менеджмент: навч. посібник. Київ: МАУП, 1999. 184 с.
10. Федоренко В.Г., Гойко А.Ф. Инвестознаводство: підручник. Київ: МАУП, 2000. 408 с.
11. Фінансовий інжиніринг: навч. посіб. / ред. О.М. Сохацька. Київ: Кондор, 2011. 113 с.
12. Фінансові інститути в системі управління інвестиційним процесом: моногр. Донецьк: Норд-Прес, 2008. 338 с.
13. Чучман Ю. Оцінка діяльності державних та приватних інвестиційних проектів. Київ: УАДУ, 1998. 102 с.
14. Швиданенко Г.О., Заїкіна В.В. Обґрунтування інвестиційних проектів у процесі трансформації форм власності: навчальний посібник. Київ, 1998. 172 с.

Інформаційні ресурси в інтернеті

1. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>
3. Студентська електронна бібліотека URL: <http://www.lib.ua-ru.net/>
4. Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>
5. Державна служба статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
6. Українська асоціація інвестиційного бізнесу <http://www.uaib.com.ua>
7. Інвестиційні фонди України <http://investfunds.ua>